

Особливості формування інформаційно-аналітичної компетентності бакалаврів

Криштанович Мирослав Франкович¹, Луцан Юрій Павлович²

Опубліковано	Секція	УДК
01.05.2023	Освіта/Педагогіка	378.22-047.22

DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7875313>

Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Анотація. Метою дослідження є характеристика ключових аспектів інформаційно-аналітичної компетентності бакалаврів. Доведено, що проблема формування інформаційно-аналітичної компетентності бакалаврів за спеціальністю "Право" є актуальною, оскільки перед закладом вищої освіти стоїть завдання щодо підготовки професійно-компетентного фахівця з права. Визначено, що досягти високого рівня у підготовці майбутнього фахівця з права можливе лише за збереження фундаментальності у галузі теоретичного знання та поглиблення практико-орієнтованої підготовки. Встановлено, що в освітньому процесі поряд із традиційними способами викладання освітніх дисциплін все активніше використовуються нові інформаційні технології, що сприяє зміні самого способу подання матеріалу. Визначено, що застосування комп'ютерних технологій у освітньому процесі підвищує якість засвоєння інформації, робить процес навчання більш результативним та продуктивним, забезпечує зростання мотивації у студентів до здобуття знань теоретичного та практичного характеру. Охарактеризовано, що сучасний юрист повинен не тільки мати необхідний для професійної діяльності обсяг знань, а й уміти ними творчо користуватися в діяльності: визначати цілі пізнавальної діяльності; знаходити оптимальні способи реалізації поставленої мети; використовувати різноманітні інформаційні джерела; шукати та знаходити необхідну інформацію, оцінювати отримані результати; організовувати свою діяльність; співпрацювати з науковцями. Доведено, що залишаються актуальними завдання створення якісно нових інформаційно-педагогічних технологій, що підвищують як комп'ютерну грамотність, так і інформаційну компетентність учнів у системі безперервної освіти з урахуванням конкретизації вимог професійних стандартів для всіх рівнів освіти. Особливу увагу в цьому плані слід приділяти підготовці інформаційно-аналітичної компетентності бакалаврів за спеціальністю "Право", системному впровадженню в освітні установи всіх рівнів розроблених і апробованих освітніх і методичних матеріалів.

Ключові слова: освіта, інформація, компетентність, бакалавр, право.

¹доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри педагогіки та інноваційної освіти, Національний університет «Львівська політехніка» вулиця Степана Бандери, 12, Львів, Львівська область, Україна, 79000, <https://orcid.org/0000-0003-1750-6385>

²аспірант кафедри педагогіки та інноваційної освіти Національний університет «Львівська політехніка» вулиця Степана Бандери, 12, Львів, Львівська область, Україна, 79000, <https://orcid.org/0009-0001-9963-4315>

Features of formation of information and analytical competence of bachelories

Annotation. The purpose of the study is to characterize the key aspects of the information and analytical competence of bachelors in the specialty "Law". It is proved that the problem of forming the information and analytical competence of bachelors in the specialty "Law" is relevant, since the institution of higher education is faced with the task of training a professionally competent specialist in law. It has been determined that it is possible to achieve a high level in the training of a future specialist in law only while maintaining fundamentality in the field of theoretical knowledge and deepening practice-oriented training. It has been established that in the educational process, along with the traditional methods of teaching educational disciplines, new information technologies are increasingly used, contributing to a change in the very way of presenting the material. It has been established that the use of computer technologies in the educational process improves the quality of information assimilation, makes the learning process more effective and productive, and ensures the growth of students' motivation to gain theoretical and practical knowledge. It is characterized that a modern lawyer should not only have the amount of knowledge necessary for professional activity, but also be able to creatively use it in his activity: determine the goals of cognitive activity; find the best ways to achieve the goals; use various information sources; search and find the necessary information, evaluate the results; organize your activities; collaborate with scientists. It has been proved that the tasks of creating qualitatively new information and pedagogical technologies that increase both computer literacy and the competence of students in the system of continuous education remain relevant, taking into account the specification of the requirements of professional standards for all levels of education. Particular attention in this regard should be paid to the preparation of information and analytical competence of bachelors in the specialty "Law", the systematic introduction of developed and tested educational and methodological materials into educational institutions at all levels.

Keywords: education, information, competence, bachelor, law.

Вступ

Проблема формування інформаційно-аналітичної компетентності бакалаврів за спеціальністю "Право" є актуальною, оскільки перед закладом вищої освіти стоїть завдання щодо підготовки професійно-компетентного фахівця з права. Досягти високого рівня у підготовці майбутнього фахівця з права можливе лише за збереження фундаментальності у галузі теоретичного знання та поглиблення практико-орієнтованої підготовки. Майбутнього фахівця з права необхідно навчити самостійно вирішувати освітні та професійні завдання із застосуванням комп'ютерних технологій.

Формування інформаційно-аналітичної компетентності бакалаврів за спеціальністю "Право" нерозривно пов'язане з інформатизацією освіти, що розуміється як процес забезпечення сфери освіти методологією та практикою оптимального використання нових інформаційно-комунікаційних технологій, спрямованих на реалізацію соціальних, психологічних та педагогічних цілей освіти, не може бути статичним процесом, оскільки сама освітня система перебуває в стані безперервного оновлення змісту, технологій, відносин, правових норм та інших її складових. Констатуючи факт все більшого поширення в освіті інформаційно-комунікаційних засобів і освітніх методів, вчені відзначають, що в психолого-педагогічному плані спостерігається перехід до динамічно структурованих систем розумових дій, до компетентнісних характеристик особистості бакалаврів за спеціальністю "Право".

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливі аспекти формування інформаційно-аналітичної компетентності бакалаврів представлені в роботах таких

вчених як Н.М. Казанцева, В. С. Нерсисянца, М. М. Миронова, А. П. Суркова, С. А. Попова, Д. Бакаєва, Ю. Грошевого, Л. Грицаєнка, Л. Давиденка, В. Долежана, Ю. Дьоміна, В. Загороднього, В. Маляренка, В. Зеленецького, П. Каркача та інші. Однак ряд теорії і концепцій, досі залишаються не розкритими в повній мірі, що і зумовило вибір даної тематики і її сучасну актуальність.

Метою дослідження є характеристика ключових аспектів інформаційно-аналітичної компетентності бакалаврів.

Результати

Основна мета вищої професійної освіти – підготовка кваліфікованого фахівця з права: компетентного, відповідального, вільно володіючого своєю професією та орієнтованого у суміжних сферах діяльності, здатного до ефективної роботи за спеціальністю, готового до постійного професійного зростання та професійної мобільності.

Еволюція суспільства нерозривно пов'язана з розвитком освіти: саме у цій сфері закладаються соціальні, психологічні, загальнокультурні та професійні передумови у суспільному розвитку. Концепція нового соціального порядку суттєво відрізняється від попереднього, індустріального, завдяки виробництву та поширенню знань у всіх сферах життєдіяльності людини на основі комп'ютеризації, що забезпечує широкий доступ до джерел інформації, високий рівень автоматизації обробки інформації у виробничій та соціальній сферах. У цих умовах раціональне розуміння світу набуває вирішального значення у пошуках найбільш оптимальних шляхів сучасного цивілізаційного розвитку. «Інформаційний вибух», що супроводжує становлення сучасного суспільства, призвів до зростання масштабів пізнавальної діяльності, переведення виробництва знань на інформаційно-технологічну основу, широкого використання комп'ютерів як засіб отримання нових знань.

Основні переваги від формування інформаційно-аналітичної компетентності бакалаврів за спеціальністю "Право" представлені на рис.1.

Сучасний юрист повинен не тільки мати необхідний для професійної діяльності обсяг знань, а й уміти ними творчо користуватися в діяльності: визначати цілі пізнавальної діяльності; знаходити оптимальні способи реалізації поставленої мети; використовувати різноманітні інформаційні джерела; шукати та знаходити необхідну інформацію, оцінювати отримані результати; організовувати свою діяльність; співпрацювати з науковцями. Сьогодні грамотним фахівцем неможливо стати, не орієнтуючись у спектрі сучасних інноваційних технологій, ідей, шкіл, напрямів, підходів, що реалізуються у сфері формування інформаційно-аналітичної компетентності [1-3].

В умовах процесів інформатизації та «семіотизації» суспільства, що набирають обертів, не слабшає актуальність проблеми інформаційної адаптації людини в постіндустріальному суспільстві, успішна реалізація якої неодмінно виводить на необхідність формування інформаційно-аналітичної компетентності бакалаврів за спеціальністю "Право", що базується на теоретичних знаннях цілого ряду наук (наприклад, кібернетики і ін.) і включає в себе вміння користуватися засобами комп'ютерних технологій і найбільш поширеними програмними продуктами, знання особливостей передачі інформації, що цікавить, і вміння її отримувати і ефективно використовувати в життєдіяльності.

В освітньому процесі поряд із традиційними способами викладання освітніх дисциплін все активніше використовуються нові інформаційні технології, що сприяє зміні самого способу подання матеріалу. Застосування комп'ютерних технологій у освітньому процесі підвищує якість засвоєння інформації, робить процес навчання

більш результативним та продуктивним, забезпечує зростання мотивації у студентів до здобуття знань теоретичного та практичного характеру [4-7].

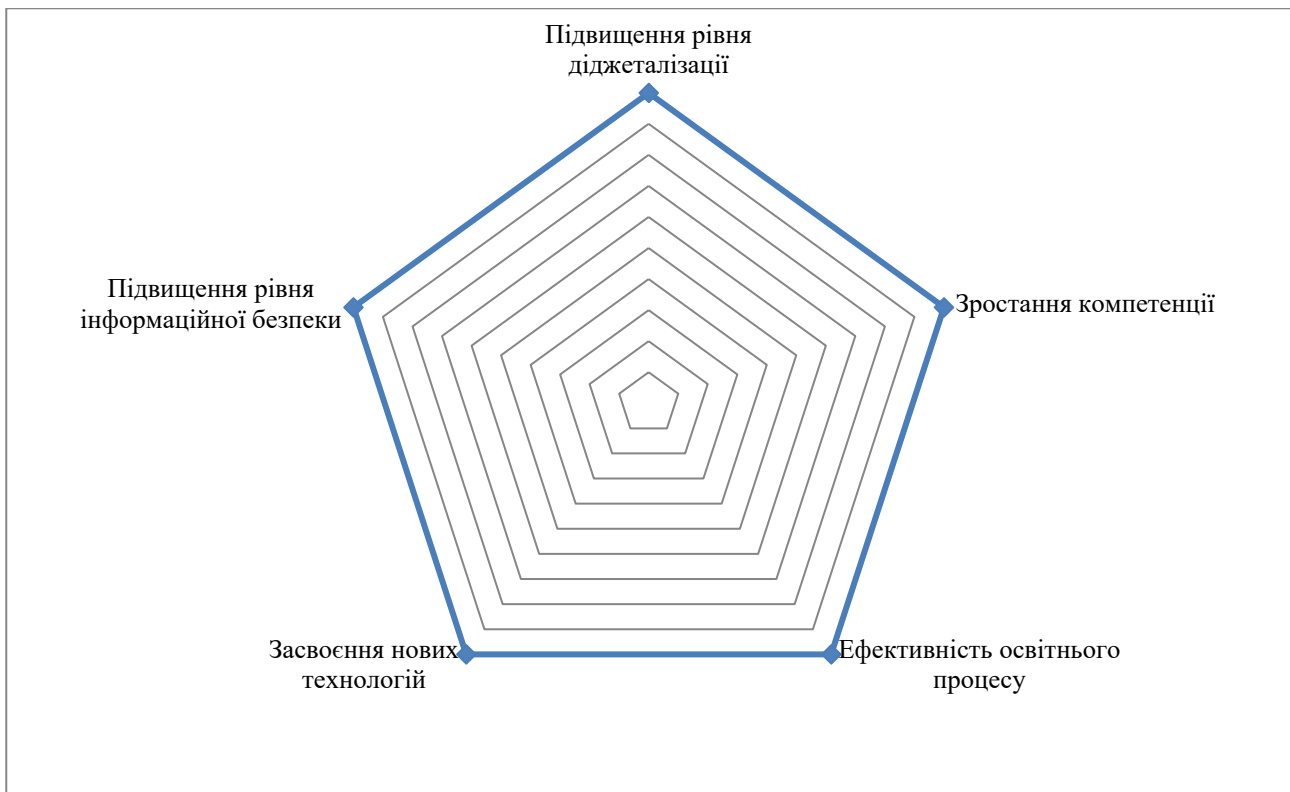

Рис.1. Основні переваги від формування інформаційно-аналітичної компетентності бакалаврів за спеціальністю "Право"

Можна виділити наступні загрози формування інформаційно-аналітичної компетентності бакалаврів за спеціальністю "Право" в Україні (рис.2).

У світлі зростання ролі комп'ютерних технологій як засобу формування інформаційної компетентності студентів педагогічного вузу, а також недостатньої розробленості в літературі основних понять питання, що вивчається, є необхідним розгляд понять: «інформаційні технології», «інформаційні технології освіти», «нові інформаційні технології» і власне «комп'ютерні технології».

У системі формування інформаційно-аналітичної компетентності бакалаврів за спеціальністю "Право" виступають як частина загального процесу інформатизації освітнього процесу, що включає матеріально-технічну базу, програмне забезпечення та педагогічні технології, як напрям у сучасній дидактиці, пов'язаний із застосуванням технічних засобів навчання у освітньому процесі, з удосконаленням структури та підвищенням ефективності освітнього процесу.

Сьогодні цілком можливо відстежити деякі тенденції, які починають виявлятися у сфері розвитку інформаційно-аналітичної компетентності бакалаврів за спеціальністю "Право". Насамперед, це пов'язано з виникненням так званих «інформаційних середовищ навчання» та «віртуальних освітніх просторів», які будуються за системою «студент – посередник – викладач», де посередником виступають сучасні засоби інформаційних технологій. З'являються нові форми організації інформації, які, насамперед, характеризуються нелінійним структуруванням матеріалу, що, своєю чергою, дозволяє учню вибрати «індивідуальну траєкторію навчання».

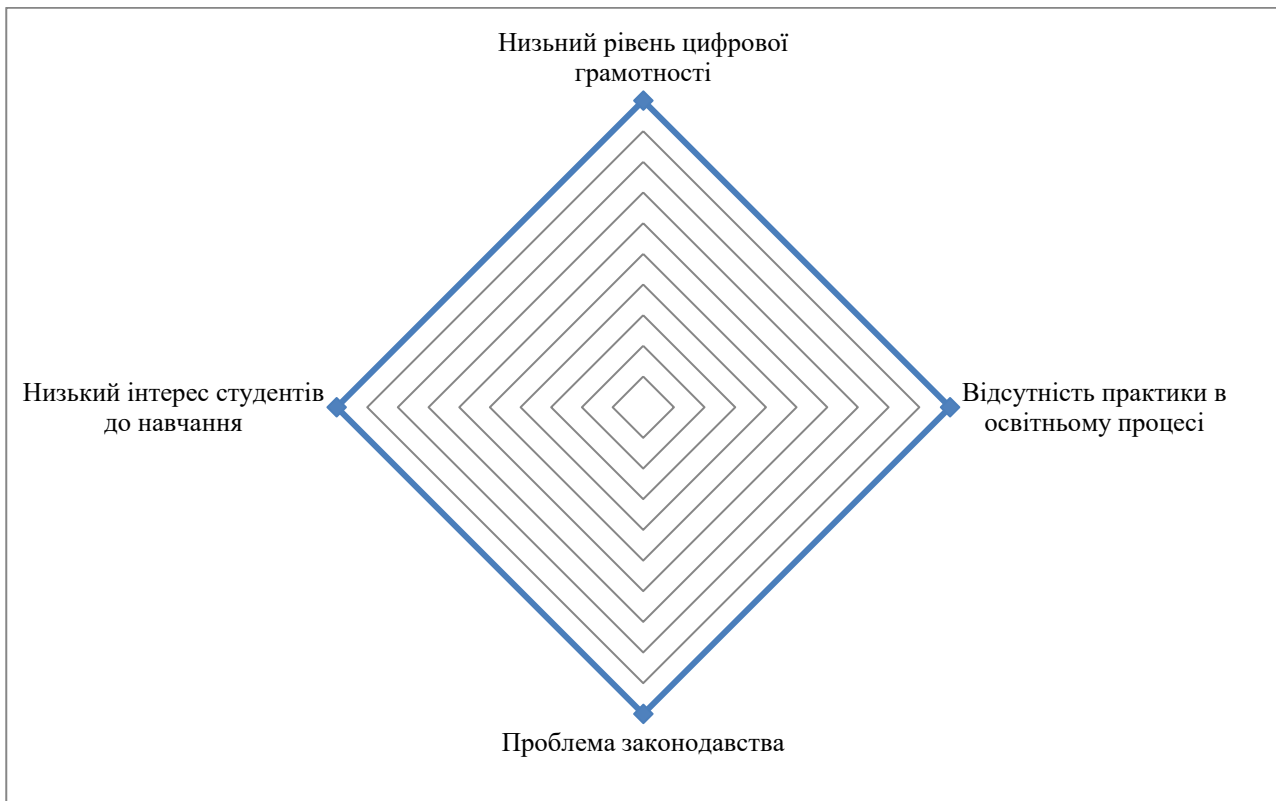

Рис.2. Основні загрози формування інформаційно-аналітичної компетентності бакалаврів за спеціальністю "Право" в Україні

У освітньому просторі склалися на сьогодні об'єктивні передумови для системного використання на заняттях комп'ютерних засобів організації освітнього процесу. У зв'язку з тим, що зміст підготовки студентів з права має складну і багатокомпонентну структуру, відрізняється великою різноманітністю об'єктів, явищ і процесів, що вивчаються, важливо забезпечити, поряд з глибоким засвоєнням значного обсягу теоретичних знань, розвиток у них професійних компетенцій і, в тому числі, інформаційно-комунікаційної компетентності, що дозволяють творчо використовувати отримані на заняттях знання у різних професійних умовах. Дидактичні завдання, які вирішуються в ході підготовки студентів з кожної з дисциплін, різноманітні та глибоко специфічні, мають професійну теоретичну та практичну спрямованість, характеризуються цілісністю та завершеністю. Усе це вимагає, щоб з метою формування інформаційно-аналітичної компетентності бакалаврів за спеціальністю "Право" комплексно використовувалися інформаційні ресурси освітнього закладу, з урахуванням досягнень сучасної науки.

Висновки

Нині загально визнано, що інформатизація є своєрідним каталізатором системних змін, як і економіці, і у освіті. Останніми роками триває активний процес розвитку інформаційного освітнього простору в контексті формування інформаційно-аналітичної компетентності бакалаврів за спеціальністю "Право". У рамках пріоритетного національного проекту «Освіта» розвивається напрям, пов'язаний із впровадженням сучасних освітніх технологій та програмних засобів в освітній установі. Багато закладів вищої освіти, включаючи педагогічні, розробляють та впроваджують інноваційні проекти, в яких значне місце займають інформаційно-комунікаційні технології навчання. Проте, залишаються актуальними завдання створення якісно нових інформаційно-педагогічних технологій, що підвищують як комп'ютерну

грамотність, так і інформаційну компетентність учнів у системі безперервної освіти з урахуванням конкретизації вимог професійних стандартів для всіх рівнів освіти. Особливу увагу в цьому плані слід приділяти підготовці інформаційно-аналітичної компетентності бакалаврів за спеціальністю "Право", системному впровадженню в освітні установи всіх рівнів розроблених і апробованих освітніх і методичних матеріалів. Невипадково характерною рисою сучасного закладу вищої освіти є орієнтація у системі підготовки майбутніх фахівців формування інформаційно-аналітичної компетентності бакалаврів за спеціальністю "Право", включаючи інформаційні за збереження фундаментальності теоретичної складової змісту освіти.

Список використаних джерел:

1. Tang, Z., Burbach, M.E., Wei, T. Bridging the gap between environmental planning education and practice. *International Journal of Sustainable Development and Planning*, Vol. 5, No. 4, 2010, pp. 430-442. <https://doi.org/10.2495/10.2495/SDP-V5-N4-430-442>
2. Wen, J., Wei, X.C., He, T., Zhang, S.S. Regression analysis on the influencing factors of the acceptance of online education platform among college students. *Ingénierie des Systèmes d'Information*, Vol. 25, 2020, No. 5, pp. 595-600. <https://doi.org/10.18280/isi.250506>
3. Picciano, A.G. Theories and frameworks for online education: Seeking an integrated model. *Online Learning*, 2017, 21(3): 166-190. [In English]
4. Chen, B., Peng, S.Y. Comparative Study on Online Education teaching between Chinese and American higher Education in the Era of Cloud Learning. *Academic Journal of Education*, 2018, 8: 96-103. <https://doi.org/CNKI:SUN:YANG.0.2018-08-013>
5. Bhatia, M., Manani, P., Garg, A., Bhatia, S., Adlakha, R. Mapping mindset about gamification: Teaching learning perspective in UAE education system and Indian education system. *Revue d'Intelligence Artificielle*, Vol. 37, No. 1, 2023, pp. 47-52. <https://doi.org/10.18280/ria.370107>
6. Muzanni, A., Lestari, F., Zakianis, Chalid, M., Wardani, W.K., Satyawardhani, S.A., Kristanto, G.A., Zulys, A. Multi-sectoral partnership for waste management evaluation and awards recognition in higher education. *International Journal of Sustainable Development and Planning*, Vol. 17, No. 4, 2022. pp. 1205-1213. <https://doi.org/10.18280/ijstdp.170419>
7. Ashour, A.F. (2020). Design responsibility and sustainability in education. *International Journal of Design & Nature and Ecodynamics*, Vol. 15, No. 1, 2020, pp. 129-133. <https://doi.org/10.18280/ijdne.150117>